

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว
ย่านตลาดพลู

จัดทำโดย นายศักดิ์ชัย ใสสุข
นักจัดการงานโยธาชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายโยธา
สำนักงานเขตธนบุรี

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๗
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว

ย่านตลาดพลู

จัดทำโดย นายศักดิ์ชัย ไสสุข
นักจัดการงานโยธาชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายโยธา
สำนักงานเขตรธนบุรี

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๗
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(นางสาวกุลจิรา สาสุขวัฒน์)
ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตรธนบุรี

บทสรุปผู้บริหาร

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้จัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ลงนามร่างกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมแล้วและประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลบังคับใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยผังเมืองรวมฉบับใหม่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน ส่งเสริมมาตรฐานการดำรงชีวิตของประชาชนโดยการพัฒนาบริการทางสังคม สาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน เป็นศูนย์กลางทางด้านธุรกิจและการพาณิชย์กรรมของประเทศและภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยการพัฒนาให้มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับที่สามารถแข่งขันได้กับมหานครอื่น เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวและบริการ และศูนย์กลางการบริหารการปกครองของประเทศที่แสดงภาพลักษณ์ที่มีความสง่างาม ส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของกรุงเทพมหานครและชาติ โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี การบำรุงรักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดการใช้พลังงาน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นไปตามผังเมืองรวม จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการแปลงผังนโยบายไปสู่แผนงานปฏิบัติ โดยงานที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ได้แก่ งานวางผังพัฒนาและปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและส่วนของเมือง การบริหารจัดการโครงการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง และการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เพื่อให้องค์ความรู้แก่ประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการนี้กรุงเทพมหานครโดยสำนักผังเมืองได้จัดทำโครงการจ้างที่ปรึกษาประจำเพื่อสำรวจ วางผัง ออกแบบรายละเอียด ประเมินราคา สำหรับงานวางผังเมือง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวได้ทำการทบทวนนโยบาย แผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองในทุกระดับและคัดเลือกย่านที่มีความสำคัญมา ๕ ย่าน และพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการวางผังพัฒนาและปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและส่วนของเมืองมา ๗ พื้นที่ โดยย่านอนุรักษ์เมืองเก่าธนบุรี : โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านตลาดพลูเป็นหนึ่งในนั้น

จากการศึกษาข้อมูลรายงานของที่ปรึกษามีความเห็นว่า โครงการในย่านตลาดพลูโดยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ในบริเวณต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้มีทัศนียภาพที่สวยงาม รวมถึงเสริมสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาเส้นทางการเชื่อมต่อของพื้นที่ต่างๆ เป็นลักษณะของการเข้าไปปรับปรุงหรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนอีกด้วย โครงการในลักษณะดังกล่าวเป็นการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อรักษาทัศนียภาพที่ดีของพื้นที่ จึงไม่ต้องมีการจัดทำมาตรการทางกฎหมายมาเพื่อรองรับสำหรับการส่งเสริมให้มีการนำโครงการดังกล่าวไปปฏิบัติจริง จากการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการและผลตอบแทนการลงทุนเบื้องต้น รวมทั้งจากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ รายละเอียดแผนงานการบริหารจัดการโครงการและมาตรการในการนำผังไปสู่การปฏิบัติ เป็นโครงการเร่งด่วน (นาร์อง) โครงการระยะกลาง และโครงการระยะยาว จำนวนทั้งสิ้น ๑๔ โครงการ ที่นำเสนอต่อผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร โดยโครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลูเป็นโครงการเร่งด่วน (นาร์อง) ที่สามารถ

ดำเนินการได้ทันที โดยมอบให้สำนักงานเขตธนบุรีเป็นผู้ดำเนินการตามรูปแบบและรายละเอียดที่ได้รับ
ความเห็นชอบจากผู้บริหารกรุงเทพมหานคร

โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู จึงเป็นโครงการที่ผู้ศึกษา
พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมในการนำฝั่งไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี จากความสำคัญของ
สภาพเศรษฐกิจและสังคม การเป็นย่านเมืองเก่าที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์
และโบราณคดี นอกจากนี้ยังเป็นโครงการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ตอบรับ
กระแสความนิยมการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ซึ่งนอกจากจะส่งผลเชิงบวกด้านเศรษฐกิจแล้ว ยังเป็น
หนทางที่ช่วยส่งเสริมการรักษาและฟื้นฟูวิถีชุมชนดั้งเดิมไม่ให้เปลี่ยนแปลงสูญหายไปกับสภาพเศรษฐกิจ
และสังคมแบบใหม่ด้วย ถ้าหากโครงการดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์แล้ว จะเป็นการ
เพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชุมชนและ
ส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของฝั่งธนบุรี ทั้งนี้โครงการจะสามารถ
ดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจัดสรรงบประมาณจาก
ผู้บริหารกรุงเทพมหานครต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๗ ของสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๕๙ ซึ่งผู้จัดทำมีความประทับใจในหลักสูตรการอบรมนี้เป็นอย่างยิ่ง ต้องขอขอบคุณวิทยากรที่บรรยายในหัวข้อวิชาต่างๆ และสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ประกาศความรู้ด้านต่างๆ เพิ่มเติมให้เป็นอย่างมาก ผู้บริหารสำนักงานเขตธนบุรีที่ให้โอกาสได้เข้ารับการอบรมเพื่อเป็นนักบริหารที่ดี และต้องขอขอบคุณผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารกรุงเทพมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๗ ทุกท่านที่มีไมตรีเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีในการดำเนินการจัดทำกิจกรรมด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณนางสาวกุลจิรา สาสุขวัฒน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตธนบุรี ที่ปรึกษาการจัดทำรายงานส่วนบุคคลในครั้งนี้ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา ให้หลักคิดและแนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ จนสามารถดำเนินการจัดทำจนสำเร็จด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ให้โอกาสได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารกรุงเทพมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๗ ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดีที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาตนเองให้เป็นนักบริหารที่ดี และเป็นประโยชน์แก่กรุงเทพมหานครต่อไป

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	๑
กิตติกรรมประกาศ	๓
หลักการและเหตุผล	๕
วัตถุประสงค์	๒๔
เป้าหมาย	๒๔
ขั้นตอนการปฏิบัติ/ผู้รับผิดชอบ	๒๗
งบประมาณที่ต้องใช้และระยะเวลาดำเนินการ	๒๗
แนวทางการบริหารความเสี่ยง	๒๘
การประเมินผล	๓๑
บรรณานุกรม	๓๒
ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงาน	๓๓

โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู

๑. หลักการและเหตุผล

การพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ด้านส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวและบริการ และศูนย์กลางการบริหารการปกครองของประเทศที่แสดงภาพลักษณ์ที่มีความสง่างาม ส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของกรุงเทพมหานครและชาติ โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการแปลงผังนโยบายไปสู่แผนงานปฏิบัติ โดยงานที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ได้แก่ งานวางผังพัฒนาและปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและส่วนของเมือง การบริหารจัดการโครงการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง และการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เพื่อให้องค์ความรู้แก่ประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วม โดยกรุงเทพมหานครได้ว่าจ้างที่ปรึกษาสำรวจ วางผัง ออกแบบรายละเอียดสำหรับงานวางผังตามแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองในทุกระดับ และคัดเลือกย่านที่มีความสำคัญ ๕ ย่าน และพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการวางผังพัฒนาและปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและส่วนของเมือง ๗ พื้นที่ โดยย่านอนุรักษ์เมืองเก่าธนบุรี : โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านตลาดพลูเป็นหนึ่งในนั้น

ย่านตลาดพลูตั้งอยู่บนเส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนมาตั้งแต่สมัยอยุธยาและมีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เป็นแหล่งรวมมรดกวัฒนธรรมจำนวนมากทั้งวัดสมัยอยุธยา ซึ่งมีประวัติเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เช่น วัดอินทารามวรวิหาร วัดจันทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหาร มัสยิด ศาลเจ้า โรงเจ และวิถีชีวิตชุมชน เป็นย่านการค้าริมน้ำที่มีชื่อเสียง ในฐานะย่านค้าขายหมากพลูสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นที่มาของชื่อย่านตลาดพลู เป็นตลาดสด ตลาดขายสินค้าอุปโภคบริโภคของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการพัฒนาเส้นทางรถไฟสายคลองสาน - มหาชัยในสมัยรัชกาลที่ ๕ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงให้บริเวณย่านตลาดพลูเป็นจุดเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่งระหว่างพื้นที่ชานเมืองฝั่งตะวันตกกับพื้นที่ฝั่งพระนคร ส่งผลให้ย่านตลาดพลูมีความคึกคัก จากการเป็นแหล่งงานและแหล่งพักอาศัยของคนจำนวนมาก

แม้ภายหลังโครงข่ายการสัญจรทางบกจะพัฒนาไปมาก ทำให้การสัญจรทางน้ำลดบทบาทลง และผลจากการก่อสร้างทางยกระดับรัชดาภิเษกทำให้การค้าบริเวณตลาดพลูเริ่มซบเซา แต่ย่านตลาดพลูก็ยังคงบทบาทการเป็นตลาดสด ตลาดขายสินค้าอุปโภคบริโภค ขายเครื่องเล่นไหว้ของชาวไทยเชื้อสายจีน และแหล่งอาหารอร่อยของฝั่งธนบุรี และยังพบเห็นวิถีชีวิตชุมชนเก่าริมน้ำ สถาปัตยกรรมเก่าแก่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมของชุมชนหลากหลายเชื้อชาติทั้งชาวไทย ชาวจีน ชาวมุสลิม ชาวมอญ ควรแก่การอนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชน และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยและการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอนาคตหากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมระบบราง (รถไฟฟ้า) สมบูรณ์เต็มรูปแบบจะทำให้การเข้าถึงและเชื่อมต่อการเดินทางจากย่านตลาดพลูไปยังบริเวณอื่นๆ ของกรุงเทพมหานครสะดวกขึ้น แต่ในทางกลับกันก็อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินตามมา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนการค้าริมน้ำดั้งเดิม จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะวางผังการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านตลาดพลูต่อไป

รูปที่ ๑ แผนที่ผังบริเวณย่านตลาดพลู

ในการศึกษาของบริษัทที่ปรึกษาฯ เพื่อวางแผนพัฒนาย่านอนุรักษ์เมืองเก่าธนบุรี : โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านตลาดพลู ได้ดำเนินการจัดทำผังแม่บทการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านตลาดพลู นำเสนอโครงการที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการจำนวน ๑๔ โครงการ โดยศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการและผลตอบแทนการลงทุนเบื้องต้น เสนอแผนงานการบริหารจัดการโครงการ และมาตรการในการนำผังไปสู่การปฏิบัติ และได้คัดเลือกโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สามารถดำเนินการได้ทันที มาจัดทำแบบรายละเอียด จำนวน ๖ โครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๑ โครงการที่มีความเป็นไปได้ตามผังแม่บทการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านตลาดพลู

โครงการ	พื้นที่(ไร่)	การดำเนินงาน
โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ใต้ทางยกระดับรัชดาภิเษกเป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางและพื้นที่สาธารณะของชุมชน	๕.๕๘	แบบรายละเอียด
โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสถานีรถไฟตลาดพลู	๑.๕๐	แบบเบื้องต้น
โครงการที่ ๓ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์วัดราชคฤห์วรวิหาร	๒.๒๓	แบบเบื้องต้น
โครงการที่ ๔ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์วัดอินทารามวรวิหาร	๔.๗๕	แบบเบื้องต้น
โครงการที่ ๕ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ริมน้ำวัดเวฬุราชิมวรวิหาร	๑.๓๐	แบบเบื้องต้น
โครงการที่ ๖ โครงการอนุรักษ์และปรับปรุงสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าในชุมชน		แบบเบื้องต้น ฐานข้อมูลอาคาร
โครงการที่ ๗ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาดสดวัดกลางและทางเดินริมน้ำ	๓.๙๑	แบบรายละเอียด
โครงการที่ ๘ โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู	๕.๓๒	แบบรายละเอียด
โครงการที่ ๙ โครงการพัฒนาการเชื่อมต่อสถานีรถไฟ BTS -	๘.๔๒	แบบรายละเอียด

ย่านตลาดพลู		
โครงการที่ ๑๐ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนเทอดไทช่วงวัดอินทารามถึงสถานีรถไฟตลาดพลู	๐.๓๗	แบบรายละเอียด
โครงการที่ ๑๑ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และพื้นที่สีเขียวริมทางรถไฟ	๔.๐๐	แบบเบื้องต้น
โครงการที่ ๑๒ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ริมคลองบางกอกใหญ่เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของย่านตลาดพลู		แบบเบื้องต้น (แนวทางออกแบบ)
โครงการที่ ๑๓ โครงการปรับปรุงสภาพคลอง ภูมิทัศน์และทางเดินเท้าริมคลองสายย่อย	๕.๒๐	แบบเบื้องต้น
โครงการที่ ๑๔ โครงการฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณี และประชาสัมพันธ์ย่านตลาดพลู		แผนการจัดกิจกรรม

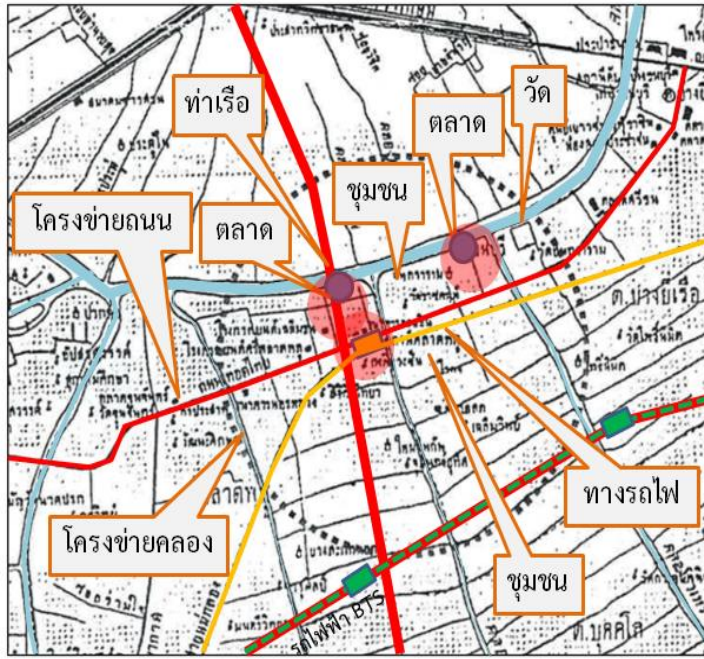
ตารางที่ ๒ โครงการเร่งด่วนที่ได้รับคัดเลือกให้จัดทำแบบรายละเอียด จำนวน ๖ โครงการ

โครงการ	พื้นที่ (ไร่)
โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ใต้ทางยกระดับรัชดาภิเษก เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางและพื้นที่สาธารณะของชุมชน	๕.๕๘
โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสถานีรถไฟตลาดพลู (บริเวณศูนย์อาหารเดิม)	๐.๔๕
โครงการที่ ๗ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาดสดวัดกลางและทางเดินริมน้ำ (บริเวณทางเดินรอบตลาด)	๒.๐๕
โครงการที่ ๘ โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู	๕.๓๒
โครงการที่ ๙ โครงการพัฒนาการเชื่อมต่อสถานีรถไฟฟ้า BTS - สถานีตลาดพลู	๘.๔๒
โครงการที่ ๑๐ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนเทอดไทช่วงวัดอินทารามถึงสถานีรถไฟตลาดพลู	๐.๓๗

จากข้อมูลโครงการเร่งด่วนที่กรุงเทพมหานครได้ว่าจ้างทำการศึกษาความเป็นไปได้และเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการพัฒนาในพื้นที่เขตธนบุรี ประกอบกับวิสัยทัศน์เขตธนบุรีที่ว่า “เมืองแห่งการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ชุมชนสะอาด ปลอดภัย ประชาชนมีสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี” ฝ่ายโยธาจึงได้พิจารณาเลือกโครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู (โครงการที่ ๘) เป็นโครงการที่จะนำไปปฏิบัติและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ การวิเคราะห์ Stakeholders รวมทั้งหลักการ SWOT Analysis ดังนี้

๑. โครงสร้างทางกายภาพของย่านตลาดพลู

ย่านตลาดพลูมีการวิวัฒนาการในแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันโครงสร้างทางกายภาพของย่านจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ดังนี้

- ยุคก่อตั้งชุมชน-ตลาดน้ำ (พ.ศ.2310- พ.ศ.2444)
- ยุคสวนพลูเปลี่ยนจากตลาดน้ำเป็นตลาดบก (พ.ศ.2445-พ.ศ.2474)
- ยุคตลาดบก-ย่านพักอาศัยและพาณิชยกรรม (พ.ศ.2475-ปัจจุบัน)

กลุ่มชาติพันธุ์ในย่านตลาดพลู

- ชุมชนชาวไทย
- ชุมชนชาวมุสลิม
- ชุมชนชาวจีน
- ชุมชนชาวมอญ

รูปที่ ๒ โครงสร้างทางกายภาพของย่านตลาดพลู

ตารางที่ ๓ แสดงโครงสร้างทางกายภาพของย่านตลาดพลูในอดีตที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

โครงสร้าง	อดีต	ปัจจุบัน
โครงข่ายถนน	ถนนหลวงสายแรก คือ ถนนตลาดพลู หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า (ทางใน) เป็นถนนดินเล็กๆ ที่ขนานไปกับคลองบางหลวง มีโรงซัดตะตงตั้งอยู่ริมถนนทั้งสองฝั่ง เป็นเส้นทางสัญจรและขนส่งสินค้าจากท่าน้ำสู่พื้นที่ตลาดพลู เริ่มจากวัดอินทารามวรวิหาร วัดจันทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหาร ไปจบที่คลองบางสะแก เมื่อเศรษฐกิจย่านนี้ดีขึ้นมีการขยายถนนเพื่อใช้ในการสัญจรและขนส่งสินค้า มีกิจการอื่นๆ ตั้งอยู่ตามเส้นทาง เช่น โรงนึ่งปลาทุ โรงซีอิ๊ว โรงเต้าเจี้ยว โรงทำเต้าหู้ โรงขนมจันอับ โรงสีข้าว โรงเลื่อย คานเรือ และใช้คันคลองลำประโดงต่างๆ เป็นทางเดิน จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ ๗ มีการตัดถนนในย่านฝั่งธน ๑๑ สายและถนนทอดไทเป็น ๑ ในนั้น ทำให้การคมนาคมทางบกสะดวกยิ่งขึ้น	เป็นถนนแบบที่เกิดขึ้นเองตามสัณฐานของเมือง ถนนซอยส่วนใหญ่เป็นถนนปลายตันเนื่องจากใช้แนวคลองและลำกระโดง ถนนที่ตัดใหม่อาศัยการสร้างเลียบบคลองเป็นหลัก และสร้างทางเข้าในครัวเรือน ถนนเส้นหลักริมน้ำ คือ ถนนตลาดพลู (ทางใน) ยังคงเป็นเส้นทางสัญจรหลักของชุมชนริมน้ำ ถนนซอยในชุมชนที่แคบและคดเคี้ยวไปมานี้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชุมชนชาวสวนเดิมที่ใช้การเดินทางเป็นหลักได้เป็นอย่างดี
โครงข่ายคลอง	มี ๕ คลองหลัก ได้แก่ คลองบางหลวง	คลองหลัก ได้แก่ คลองบางกอกใหญ่

	(คลองบางกอกใหญ่) คลองสำหรับคลองบางน้ำชน คลองบางสะแกและคลองด่าน เชื่อมโยงกับคลองสายย่อยและลำกระโดง มีความสำคัญในการเป็นเส้นทางสัญจร เส้นทางขนส่งสินค้า เส้นทางชลประทาน	คลองสำหรับคลองบางน้ำชน คลองบางสะแก และคลองด่าน ปัจจุบันสภาพธรรมชาติสูญหายไปมาก และกลายเป็นหลังบ้าน โดยเฉพาะคลองสำหรับ คลองบางน้ำชน และคลองบางสะแกมีการทำโครงสร้างคานคอนกรีตพาดผ่านคลองทำให้สูญเสียความสวยงามตามธรรมชาติ เป็นที่ขังน้ำเน่าเสีย คลองสายย่อยถูกถมทำเป็นถนน
ทางรถไฟ	มีสถานีรถไฟตลาดพลูตั้งอยู่ในพื้นที่และให้บริการเส้นทางรถไฟสายคลองสาน-มหาชัยเปิดให้บริการใน พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อใช้ขนส่งสินค้าทางทะเลจากมหาชัยมาตลาดพลู เป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร มีการสร้างห้องแถวไม้และตึกแถวแทนโรงซัดตะเาะ เกิดตลาดรอบๆ สถานีรถไฟตลาดพลู	ยังคงมีการใช้งานอยู่จนถึงปัจจุบัน แม้กิจกรรมการเดินทางจะไม่คึกคักเช่นในอดีต เป็นแหล่งรวมอาหารอร่อยของย่านตลาดพลู
อาคารบ้านเรือน	มีพัฒนาการจากโรงไม้ซัดตะเาะ มาเป็นห้องแถวไม้และตึกแถวเกาะกลุ่มตามแนวคลองบางกอกใหญ่ใกล้ตลาดวัดกลาง ตลาดพลู และริมถนนตลาดพลู (ทางใน) และขยายตัวตามแนวทางรถไฟ เมื่อมีการพัฒนาทางรถไฟ และพื้นที่ริมคลองบางกอกใหญ่เริ่มแออัดและตามแนวถนนเทอดไทเมื่อมีการตัดถนน	มีการเปลี่ยนแปลงอาคารรูปแบบสมัยใหม่มากขึ้น พบเห็นอาคารบ้านเรือนเก่าริมคลองบางกอกใหญ่และคลองสายย่อย ตามตรอกซอยถนนตลาดพลู (ทางใน) ริมทางรถไฟรอบตลาดสดวัดกลางและใกล้กับท่าเรือตลาดพลู (ที่ตั้งตลาดพลูในอดีต) ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางกิจกรรมและเส้นทางคมนาคมที่สำคัญในอดีต การวางอาคารขนานไปกับเส้นทางสัญจรในปัจจุบัน คือ ตามแนวถนน ตรอกซอย และเส้นทางรถไฟฟ้า
ตลาด	- ตลาดน้ำบริเวณปากคลองด่านเป็นศูนย์กลางการค้า แลกเปลี่ยนผัก ผลไม้จากสวน ข้าว (เมืองสุพรรณ อ่างทอง) กะปิ น้ำปลา ปลาหู ของทะเลแห้ง (เมืองเพชร เมืองสมุทร) ไม้รวก (เมืองกาญจน์) เรือโอ่ง (ราชบุรี) น้ำตาล (เมืองเพชร แม่กลอง) กับพลูที่ปลูกใน	- ตลาดบกที่ยังคงอยู่ ได้แก่ ตลาดสดวัดกลางยังคงเป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ ในลักษณะตลาดสด และขายเครื่องเช่นไห้วของชาวจีน - ตลาดพลูเปลี่ยนเป็นตลาดริชดาภิเษกขายอาหารสด อาหารแห้ง เปิดสาย

	ย่านสวนบางกอก ริมนคลองสำเหร่ คลองบางน้ำชนและคลองบางสะแก - ตลาดพลูมีขอบเขตตั้งแต่ปากคลองบางน้ำชนถึงปากคลองบางสะแก ขายพลูและสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆของชุมชนชาวจีน - ตลาดวัดกลางเริ่มตั้งแต่วันอินทารามวรวิหารถึงวัดราชคฤห์วรวิหาร เป็นตลาดน้ำก่อนปรับเปลี่ยนเป็นตลาดบกขายของสด สินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ	กว่าตลาดสดวัดกลาง แต่ไม่คึกคักเหมือนในอดีต - การค้าขายทางน้ำมีเพียงเรือพายขายสินค้าแก่นักท่องเที่ยว - กิจกรรมที่ยังเหลืออยู่ เช่น โรงนึ่งปลาทุ ร้านขายยา ร้านขายเครื่องจักสาน - กิจกรรมที่เลิกไปแล้ว เช่น โรงสีโรงหนัง
ศาสนสถาน	มีวัดเก่าแก่ที่มีความสำคัญ ๓ วัด คือ วัดอินทารามวรวิหาร วัดจันทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหาร มัสยิดสวนพลู และศาลเจ้า ตั้งอยู่ในพื้นที่	มีศาสนสถาน เช่น วัด ศาลเจ้า มัสยิด โบสถ์คริสต์ เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนเช่นเดิม รวมทั้งโรงเจ
พื้นที่ว่าง	ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำเกษตรกรรมปลูกพลู	มีพื้นที่ว่างขนาดเล็กในชุมชน พื้นที่เกษตรกรรมเดิมถูกปรับเปลี่ยนเป็นอาคารบ้านเรือน ปัจจุบันใช้พื้นที่ริมน้ำของวัดเป็นพื้นที่พักผ่อน และมีพื้นที่ว่างใหม่ใต้ทางยกระดับรัชดาภิเษก

๒. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒.๑ แหล่งท่องเที่ยว

ย่านตลาดพลูมีทรัพยากรการท่องเที่ยวมากมายเนื่องจากมีประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานของชุมชนมายาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ทั้งวัด มัสยิด ศาลเจ้า ที่ตั้งอยู่เรียงรายในชุมชน วิถีชีวิตชุมชน อาคารบ้านเรือนที่แสดงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมในยุคสมัยต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณี ที่สะท้อนความเป็นย่านการค้าที่วิวัฒนาการมาตั้งแต่การเป็นศูนย์กลางการค้าขายมากพลุดันรัตนโกสินทร์ ตลาดสินค้าเกษตรและอาหารทะเล การเป็นศูนย์กลางการค้าขายเครื่องอุปโภคบริโภคที่สำคัญแห่งหนึ่งในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ซึ่งรุ่งเรืองสูงสุดในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๔ - ๖ ได้เป็นอย่างดี สามารถแยกประเภทของแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังนี้

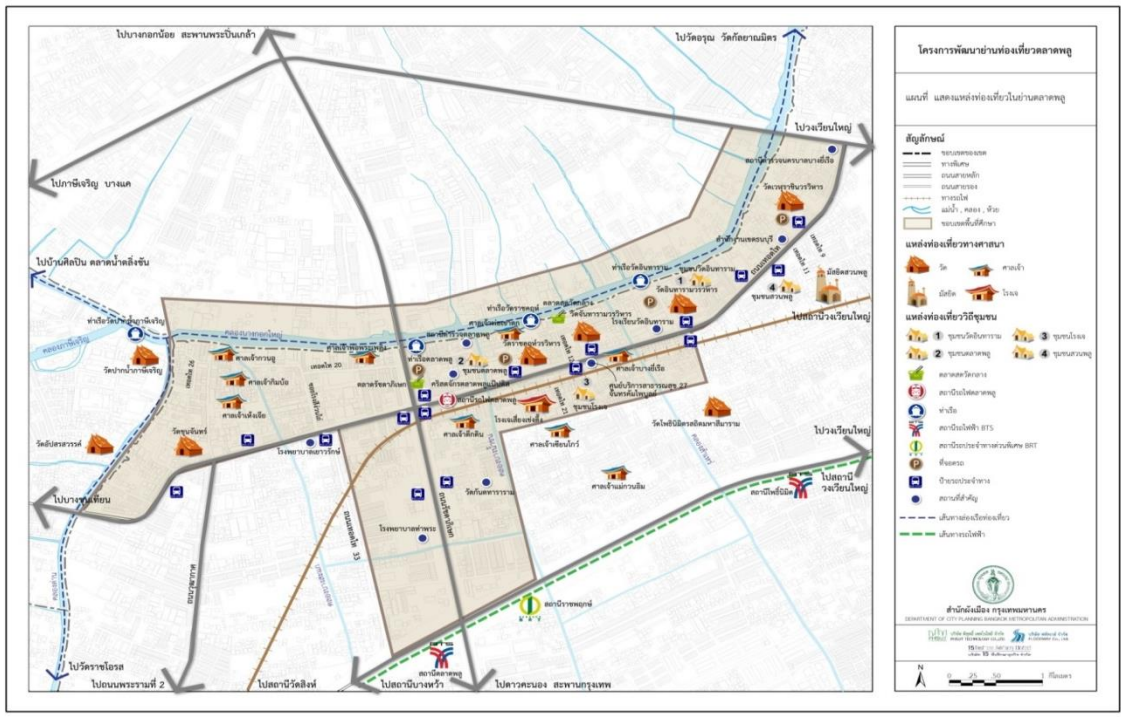
๒.๑.๑ แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา

- วัด ทั้งวัดที่สร้างในสมัยอยุธยาที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เช่น วัดอินทารามวรวิหาร วัดจันทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหาร วัดที่สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น รัชกาลที่ ๓ ได้แก่ วัดวราฆาตยภักขสธาราม (วัดขุนจันทร์) วัดเวฬุราชินวรวิหาร (แล้วเสร็จในสมัยรัชกาลที่ ๔) วัดที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้แก่ วัดโพธิ์นิมิตสถิตมหาสีมาราม

- ศาลเจ้า มีตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก พบ ๙ ศาลเจ้า ได้แก่

๑) ศาลเจ้าพ่อเขาตก ตั้งอยู่ในบริเวณวัดราชคฤห์วรวิหาร

- ๒) ศาลเจ้าบางยี่เรือ (ศาลเจ้าสูง) ตั้งอยู่ติดกับทางรถไฟ
- ๓) ศาลเจ้าตึกดิน ตั้งอยู่ในโรงเรียนกงลี้จั้งชั้น ริมหางรถไฟ
- ๔) ศาลเจ้าแม่กวนอิม (โอรเจียะหยี่อานี้เอ็ง) ตั้งอยู่ในซอยโรงเจ
- ๕) ศาลเจ้าพ่อพระเพลิง หลังเก่าตั้งอยู่ในสถานีดับเพลิงตลาดพลู หลังใหม่ตั้งอยู่ริมคลองบางกอกใหญ่ในซอยเทอดไท ๒๐ เป็นศาลเจ้าของเอกชน
- ๖) ศาลเจ้ากวนอู ตั้งอยู่บริเวณชุมชนปากคลองบางสะแก ซอยเทอดไท ๒๒
- ๗) ศาลเจ้าเซียนโก้ว ศาลเจ้าของเอกชน ตั้งอยู่ในซอยเทอดไท ๒๑ (ซอยโรงเจ)
- ๘) ศาลเจ้ากิมบ้อ ศาลเจ้าของเอกชน ตั้งอยู่ในซอยโรงสีวงไถ่ ปัจจุบันเป็นศาลร้างอยู่บนเส้นทางเดียวกับศาลเจ้าหั่งเจีย
- ๙) ศาลเจ้าหั่งเจีย ศาลเจ้าของเอกชน ตั้งอยู่ในซอยโรงสีวงไถ่ เปิดให้เข้าชมและไหว้เจ้าในช่วงงานเทศกาลประเพณีต่างๆ ของชาวจีน
 - โรงเจ มีโรงเจเก่าแก่ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนโรงเจ คือ โรงเจเสี้ยนเซ่งตั้ง ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นถิ่นฐานของชาวจีนที่มาตั้งรกรากแต่ในอดีตได้เป็นอย่างดี
 - มัสยิด ได้แก่ มัสยิดสวนพลู ตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายวงเวียนใหญ่-มหาชัย เข้าทางซอยเทอดไท ๑๑

รูปที่ ๓ แหล่งท่องเที่ยวในย่านตลาดพลู

๒.๑.๒ วิธีชีวิตชุมชน

ชุมชนย่านตลาดพลูเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีการตั้งถิ่นฐานริมคลองบางหลวง (คลองบางกอกใหญ่) มานานและขยายตัวเข้าไปสู่พื้นที่ภายในตามแนวเส้นทางรถไฟและถนนเทอดไท มีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่

- ๑) บริเวณตลาดสดวัดกลาง เป็นตลาดเก่าที่อยู่คู่กับชุมชนตลาดพลู และตลาดสดแห่งใหญ่ในย่านฝั่งธนบุรี เดิมเป็นตลาดน้ำและวิวัฒนาการขึ้นมาเป็นตลาดบก มีแผงขายของตลอดแนวสองฝั่ง

ทางเดิน ตั้งแต่อาหารสด อาหารแห้ง ผักจากสวนที่หาซื้อยาก เช่น พริกขี้หนู ดอกสลิด ของไหว้และขนมไหว้ผลไม้เพื่อส่งขายเป็นจำนวนมากทุกปี เช่น กุยช่ายแบบใบโพธิ์ ขนมจันอับ ขนมเปี๊ยะ บ๊ะจ่าง ขนมเข่ง ขนมเทียน ซาลาเปาลูกท้อ ขนมไข่ ขนมถ้วยฟู ฯลฯ เปิดทำการเวลา ๐๑.๐๐ – ๑๑.๐๐ น.

๒) บริเวณสถานีรถไฟตลาดพลู สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีเส้นทางรถไฟสายวงเวียนใหญ่-มหาชัยให้บริการ ใกล้กับสถานีเป็นแหล่งร้านอาหารอร่อยของย่านตลาดพลู และเคยเป็นที่ตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีน ๓ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกงลี้จ้งชั้นปัจจุบันย้ายไปอยู่ริมถนนราชพฤกษ์ โรงเรียนเอกเซียง และโรงเรียนตงเจี๋ย ปิดให้บริการแล้ว

๓) ชุมชนริมน้ำ ชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนริมคลองบางกอกใหญ่ระหว่างวัดอินทารา วรวิหารถึงปากคลองบางสะแก เป็นชุมชนริมน้ำเก่าแก่ มีถนนตลาดพลู (ทางใน) เป็นเส้นทางสัญจรหลัก ระหว่างเส้นทางนอกจากจะมีวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและตลาดซึ่งเป็นแหล่งการค้าแล้ว ยังมีสิ่งที่น่าสนใจมากมาย ได้แก่ สถาปัตยกรรมที่สะท้อนความเป็นมาในยุคสมัยต่างๆ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สืบเนื่องมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

๔) ชุมชนโรงเจ เป็นชุมชนชาวจีนตั้งอยู่บริเวณซอยเทอดไท ๒๑ ริมทางรถไฟและขยายตัวเข้าสู่พื้นที่ภายในตามตรอกซอย มีโรงเจเสี่ยงเซ่งตั้งเป็นศูนย์กลาง มีการค้าขายสินค้าสำหรับเซ่นไหว้ อาหารและขนมของชาวจีนจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงเทศกาลประเพณีของชาวจีนและเทศกาลกินเจ จะคึกคักเป็นพิเศษ

๕) ชุมชนมัสยิดสวนพลู เป็นชุมชนมุสลิมที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ตั้งอยู่ริมทางรถไฟ มีมัสยิดสวนพลูเป็นศูนย์กลาง และมีร้านขายขนมบดินอยู่ ๓ ร้าน

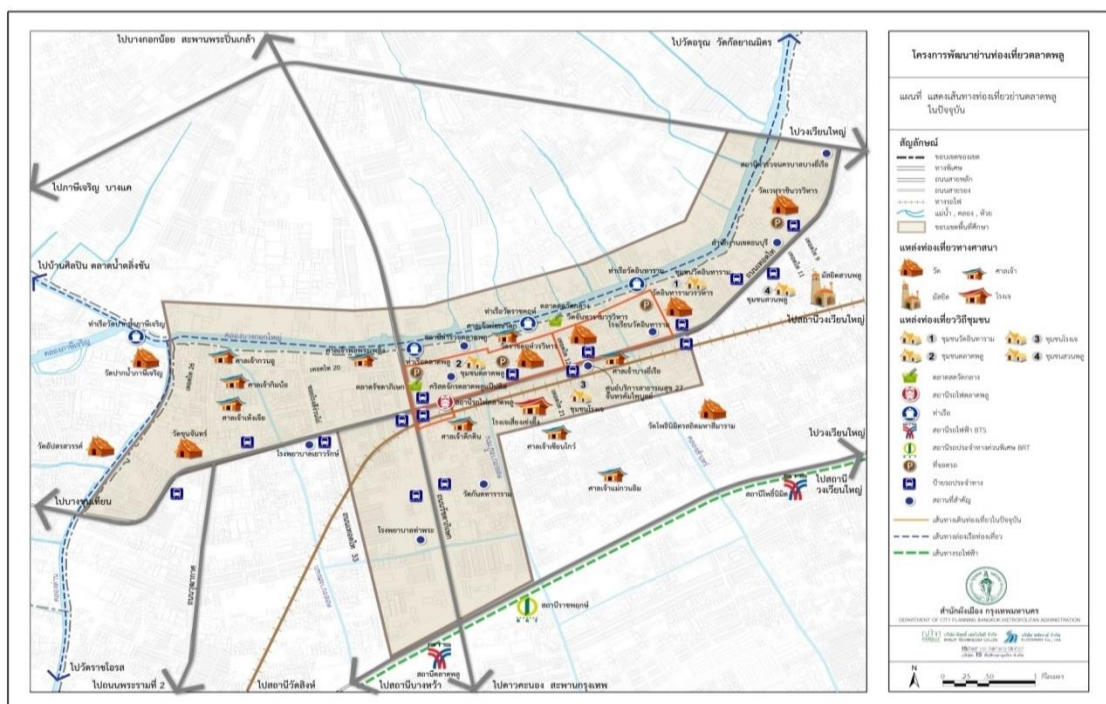
ศาลเจ้าพ่อเขาคอก	ศาลเจ้าบางยี่เรือ (ศาลเจ้าสูง)	ศาลเจ้าตึกดิน
		
ศาลเจ้าแม่กวนอิม	ศาลเจ้าพ่อพระเพลิงหลังใหม่	ศาลเจ้าพ่อพระเพลิงหลังเก่า
		
ศาลเจ้ากวนอู	ศาลเจ้าเซียนโก้ว	ศาลเจ้ากิมบ้อ
		
ศาลเจ้าหั่งเจีย	โรงเจเสีียงเซ่งต้ง	มัสยิดสวนพลู
		
ตลาดสดวัดกลาง	ตลาดสดวัดกลาง	บริเวณสถานีรถไฟตลาดพลู
		
ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนโรงเจ	ชุมชนสวนพลู

รูปที่ ๔ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ย่านตลาดพลู

๓. สภาพเส้นทางท่องเที่ยว

๓.๑.๑ เส้นทางท่องเที่ยวทางรถยนต์

แม้ปัจจุบันย่านตลาดพลูจะยังไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทางการท่องเที่ยวแต่ก็มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาไหว้พระที่วัดอินทารามวรวิหาร วัดจันทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหารและวัดเวฬุราชินวรวิหารอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดจอดรถบริเวณวัดอินทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหาร และวัดเวฬุราชินวรวิหาร และใช้การเดินทางในย่าน นอกจากนี้ในช่วงเทศกาลงานประเพณีของชาวจีนและเทศกาลกินเจจะมีคนมาไหว้เจ้าและถือศีลกินเจที่โรงเจเสียงเซ่งตั้ง และตามศาลเจ้าต่างๆ ในพื้นที่ เดินทางมาได้สะดวกทั้งทางรถประจำทาง รถไฟฟ้าจากสถานีวงเวียนใหญ่มาลงที่สถานีตลาดพลู และรถไฟฟ้า BTS มาลงที่สถานีโพธิ์นิมิตร หรือสถานีตลาดพลูแล้วเดินหรือนั่งรถจักรยานยนต์รับจ้าง หรือรถกะบือ หรือรถสองแถวมายังย่านตลาดพลู (แผนที่ ๑.๑)

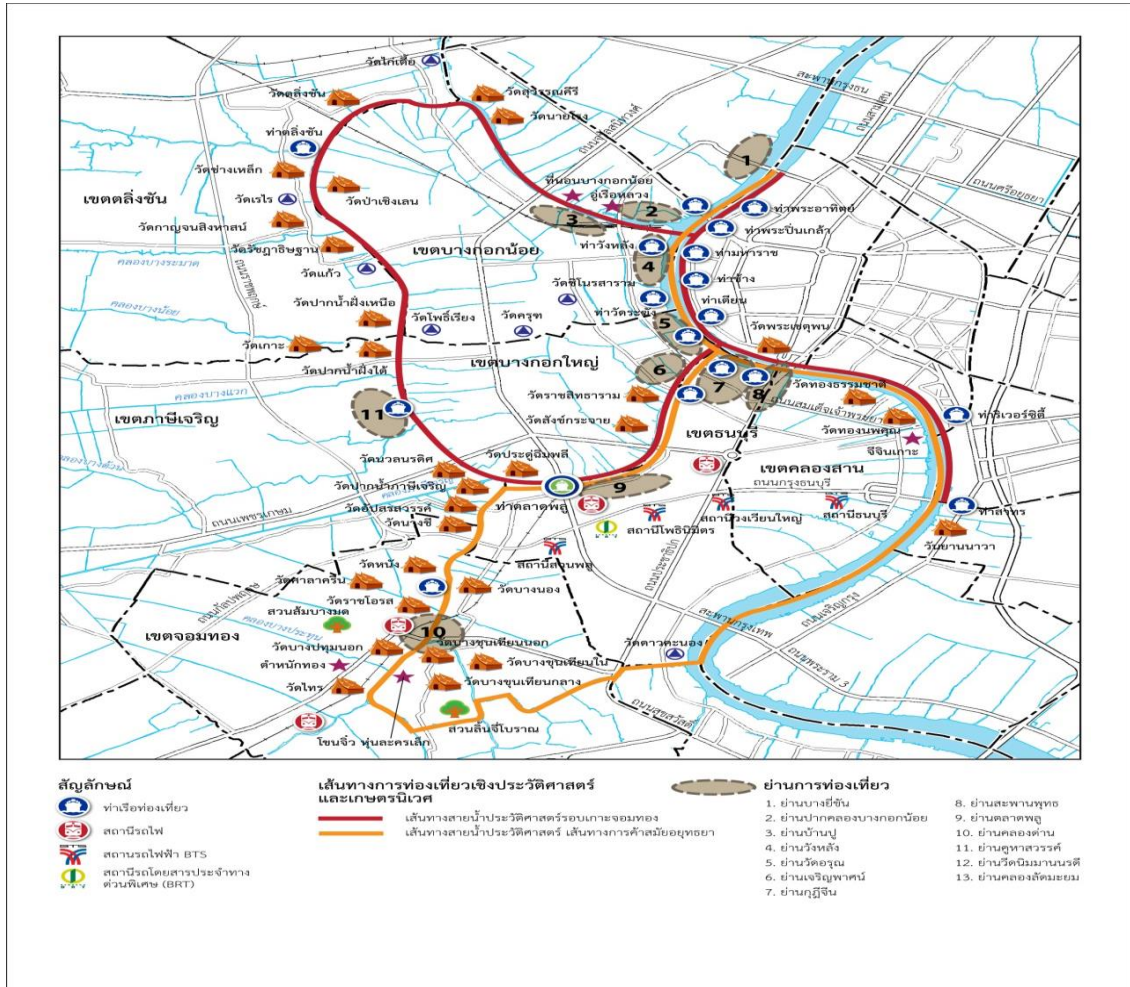
รูปที่ ๕ เส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลูในปัจจุบัน

๓.๑.๒ เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ

ย่านตลาดพลูตั้งอยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำหลักๆ ๒ เส้นทาง มีจุดขึ้นเรือหลัก อยู่ที่ท่าช้าง ท่าพระปิ่นเกล้า (ทั้งฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี) และท่าสาทร ปัจจุบันไม่มีการขึ้นมาท่องเที่ยวในย่านตลาดพลูมีเพียงให้นักท่องเที่ยวหยุดให้อาหารปลาหน้าวัดราชคฤห์วรวิหารเท่านั้นและมีพ่อค้าแม่ค้าขายเรือขายของแก่นักท่องเที่ยวบริเวณใกล้กับท่าเรือตลาดพลู ได้แก่

๑) เส้นทางล่องแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า (คลองบางกอกน้อย-คลองชักพระ-คลองบางกอกใหญ่) ซึ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำที่นิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติ แหล่งท่องเที่ยวริมน้ำประกอบด้วยวัด โบราณสถาน ชุมชนริมน้ำและตลาดน้ำมีจุดขึ้นท่องเที่ยวหลักที่พิพิธภัณฑ์เรือพระราชพิธีฯ และตลาดน้ำตลิ่งชัน

๒) เส้นทางท่องเที่ยวล่องเรือรอบเกาะจอมทอง (แม่น้ำเจ้าพระยา-คลองบางกอกใหญ่-คลองด่าน-คลองดาวคะนอง) เป็นเส้นทางนี้นิยมน้อยกว่าเส้นทางแรกเนื่องจากระยะทางไกลกว่า แหล่งท่องเที่ยวริมน้ำส่วนใหญ่เป็นวัดศิลปะสมัยรัชกาลที่ ๓ เช่น วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร วัดหน้าจั่ววรวิหาร วัดนางนองวรวิหาร และชุมชนริมน้ำ การล่องเรือนิยมล่องเข้าคลองบางกอกใหญ่มาถึงคลองด่านและล่องกลับมาทางเดิม

รูปที่ ๖ เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำที่ผ่านย่านตลาดพลูในปัจจุบัน

๓.๑.๓ เส้นทางท่องเที่ยวทางจักรยาน

ปัจจุบันมีทัวร์ท่องเที่ยวทางจักรยานโดยส่วนใหญ่เป็นทัวร์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเป็นคณะเล็กๆ ไม่เกิน ๑๐ คนแบบมีไกด์นำ ซึ่งจักรยานผ่านตามเส้นทางวัดอินทารามวรวิหาร-วัดจันทารามวรวิหาร-วัดราชคฤห์วรวิหาร-ท่าเรือตลาดพลู ไปทางวัดปากน้ำภาษีเจริญ หรือวัดหน้าจั่ววรวิหาร โดยมีจุดเริ่มต้นเส้นทางหลักอยู่ที่ท่าสาทร ผนวกกับเส้นทางท่องเที่ยวล่องเรือมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อมาท่องเที่ยวในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระยะเวลาประมาณครึ่งวัน - ๖ ชั่วโมง ชมวิถีชีวิตชุมชน ตลาด วัด

๓.๑.๔ เส้นทางท่องเที่ยวทางเท้า

เส้นทางเดินเท้าท่องเที่ยวในปัจจุบันยังไม่นิยมแพร่หลาย เพราะยังไม่มีการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่เป็นเส้นทางเดินเท้าบริเวณวัดอินทารามวรวิหาร วัดจันทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหาร และบริเวณสถานีรถไฟตลาดพลูเพื่อรับประทานอาหารเช้าและซื้อของฝาก แต่มีการจัด

เส้นทางเดินท่องเที่ยวย่านตลาดพลูเป็นกิจกรรมสร้างเสริมความรู้จากสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ โดยเดินจากวัดอินทารามวรวิหาร ผ่านวัดจันทารามวรวิหาร ตลาดสดวัดกลาง วัดราชคฤห์วรวิหาร ร้านขายยาอินทโรส สถานีรถไฟตลาดพลู วัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมารามเป็นวงรอบ

๔. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ปัจจุบันบริเวณย่านตลาดพลูยังไม่มี การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวมีเพียงป้ายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวตามรูปแบบของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังไม่มีป้ายบอกทางสถานที่ท่องเที่ยวและศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

๕. สภาพปัญหา ข้อจำกัดและศักยภาพทางการท่องเที่ยว

๕.๑ สภาพปัญหาและข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่ล่องเรือไม่ขึ้นมาท่องเที่ยวในย่านตลาดพลูมีเพียงการซื้ออาหารปลาทำให้ไม่เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนเท่าที่ควร ขาดการสร้างจุดขายทางการท่องเที่ยว การพัฒนาเส้นทางเดินเท้าที่น่าสนใจและสะดวกปลอดภัย การพัฒนาภูมิทัศน์ตามเส้นทางให้สวยงาม การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลการท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งการประสานงานกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีของคนในชุมชนและส่งเสริมการท่องเที่ยว

๕.๒ ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว ย่านตลาดพลูเป็นย่านที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน มีชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานทั้งชาวไทย ชาวจีน ชาวมุสลิม ที่ยังคงเหลือร่องรอยมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งศาสนสถาน สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตวัฒนธรรม อาหารการกินต่างๆ ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวได้ทั้งเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในลักษณะจุดเริ่มต้นการท่องเที่ยวทางน้ำตามผลการศึกษาโครงการจัดทำแผนฟื้นฟูและพัฒนาเส้นทางเดินเรือย่านฝั่งธนบุรีเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (๒๕๕๓) ของสำนักงานการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร และจุดแวะท่องเที่ยวตามเส้นทางใช้ระยะเวลาประมาณ ๑ - ๑.๕ ชั่วโมง เส้นทางท่องเที่ยวทางบกในลักษณะเส้นทางเดินท่องเที่ยวในย่านแบบครึ่งวันและแบบเต็มวันสำหรับผู้สนใจ เส้นทางจักรยานท่องเที่ยว และการเชื่อมต่อการเดินทางท่องเที่ยวทางบกและทางน้ำ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเฉพาะต่างๆ เช่น เส้นทางตามรอยประวัติศาสตร์ย่านตลาดพลู เส้นทางไหว้พระ เส้นทางไหว้ ๙ ศาลเจ้า เส้นทางชิมอาหารอร่อยย่านตลาดพลู เป็นต้น

๖. สภาพพื้นที่โครงการศึกษาปัจจุบัน

สภาพเส้นทางแบ่งออกได้เป็น ๓ รูปแบบ คือ

(๑) ทางเดินในตรอกซอยเป็นทางเดินเล็กๆ ที่ลัดเลาะเข้าไปในย่านชุมชนเก่าริมน้ำและริมทางรถไฟส่วนใหญ่มีสภาพทรุดโทรมเนื่องจากการใช้งานมานานและยังไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะช่วงตลาดสดวัดกลางที่ทางเดินค่อนข้างแฉะเนื่องจากไม่มีการแยกส่วนเปียกส่วนแห้งกับตลาด และช่วงตลาดสดวัดกลาง-วัดราชคฤห์ที่ทางเดินชำรุด เป็นทางลาดที่ค่อนข้างแคบ ระวังทางมีสะพานข้ามคลองสำหรับ (สะพานสมบูรณ์) และคลองบางน้ำชัน ซึ่งตัวสะพานค่อนข้างทรุดโทรม

(๒) ทางเดินริมถนนเทอดไท ปัจจุบันมีสภาพทางเท้าค่อนข้างดีแต่มีปัญหาแฉะลื่น ร้านค้ากีดขวางทางเท้าในบางบริเวณ เช่น หน้าสถานีรถไฟตลาดพลู

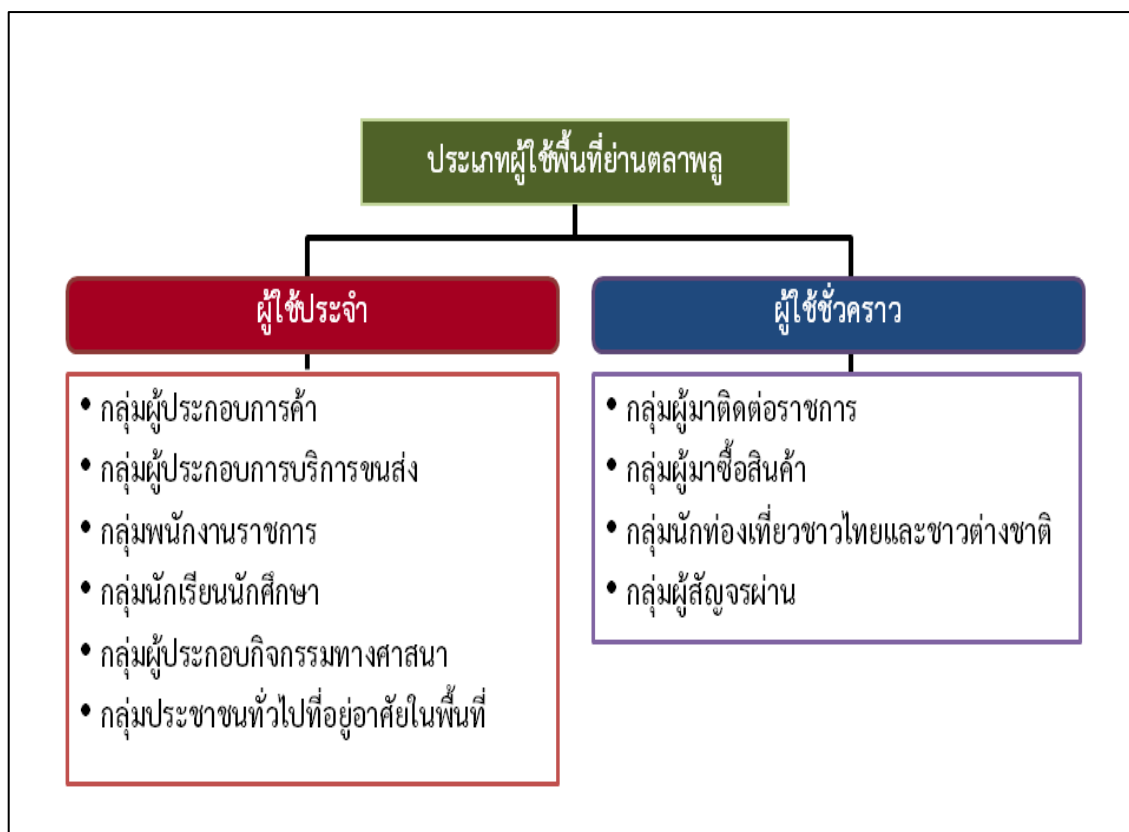
(๓) ทางเดินริมทางรถไฟ ปัจจุบันใช้ร่วมกับทางสัญจรรถยนต์ สภาพทางค่อนข้างดี มีชำรุดบางช่วงปัจจุบันตามเส้นทางไม่มีป้ายบอกทางไปยังสถานที่สำคัญต่างๆ และบางช่วงไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง

		
ทางเดินจากวัดอินทารามวรวิหาร ไปตลาดสดวัดกลาง	ทางเดินช่วงวัดอินทาราม-ตลาดสด วัดกลาง	สะพานสมบุญ
		
ทางเดินช่วงตลาดสดวัดกลาง	ทางเดินช่วงตลาดสด วัดกลาง-วัดราชคฤห์	ลานรึมน้ำโรงเรียนวัดราชคฤห์
		
พื้นที่รึมน้ำโรงเรียนวัดราชคฤห์	ทางเดินทำนน้ำตลาดสดวัดกลาง	ทางเดินวัดราชคฤห์
		
ทางเดินวัดราชคฤห์- ท่าเรือตลาดพลู	ซอยเทอดไท 19 (ซอยวัดโพธิ์นิมิตร)	ซอยเทอดไท 21 (ซอยโรงเจ)

รูปที่ ๗ สภาพปัจจุบันเส้นทางเดินท่องเที่ยว (นาร่อง) ย่านตลาดพลู

การวิเคราะห์พฤติกรรมและการใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่ จำแนกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

ตารางที่ ๔ การจำแนกผู้ใช้ในย่านตลาดพลู

ผู้ใช้ประจำ คือ ผู้ที่อยู่อาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่ มีความคุ้นเคยกับพื้นที่และได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของพื้นที่โดยตรง แบ่งได้เป็น ๖ กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการค้า กลุ่มผู้ประกอบการบริการขนส่ง กลุ่มพนักงานราชการ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการกิจกรรมทางศาสนา และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อยู่อาศัยในพื้นที่

ผู้ใช้ชั่วคราว คือ ผู้ที่แวะเวียนมาใช้พื้นที่ในบางช่วงเวลา ต้องการการรับรู้ในทิศทางและการอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ท่าเรือที่สะดวก ปลอดภัย ป้ายบอกทิศทาง ที่จอดรถ ห้องน้ำ แบ่งได้เป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มาติดต่อราชการ กลุ่มผู้มาซื้อสินค้า กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ กลุ่มผู้สัญจรผ่าน

ตารางที่ ๕ สรุปกลุ่มผู้ใช้ พื้นที่ประกอบกิจกรรมและความต้องการในย่านตลาดพลู

ประเภทผู้ใช้ประจำ	พื้นที่ประกอบกิจกรรม	ความต้องการ
-------------------	----------------------	-------------

๑. กลุ่มผู้ประกอบการค้า <ul style="list-style-type: none"> - พ่อค้าแม่ค้าในตลาด - ผู้ประกอบการร้านค้าส่ง - ผู้ประกอบการร้านค้าปลีก - ผู้ประกอบการร้านอาหาร - หาบเร่/แผงลอย - พ่อค้าแม่ค้าที่พายเรือขายสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - ตลาดสดวัดกลาง - ตลาดรัชดาภิเษก - บริเวณสถานีรถไฟตลาดพลู - ริมถนนเทอดไท - ตามตรอกซอยต่างๆ ที่สำคัญ เช่นถนนตลาดพลู (ทางใน)ซอยเทอดไท ๑๒ (ซอยตลาดวัดกลาง) ซอยเทอดไท ๒๑ (ซอยโรงเจ) ซอยเทอดไท ๒๗ 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ค้าขายที่สะดวก สะอาด ถูกสุขลักษณะ - พื้นที่จอดรถ ขนส่งสินค้าที่สะดวก ปลอดภัย เป็นสัดส่วน - สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา
๒. กลุ่มผู้ประกอบการบริการขนส่ง <ul style="list-style-type: none"> - สามล้อ - สองแถว - รถจักรยานยนต์รับจ้าง - รถประจำทาง - รถไฟ - รถไฟฟ้า BTS - รถประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) - เรือโดยสาร/เรือท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - ถนนเทอดไท - ถนนรัชดาภิเษก - ถนนราชพฤกษ์ - ตามตรอกซอยต่างๆ ที่สำคัญ - ตลาดสดวัดกลาง - ตลาดรัชดาภิเษก - บริเวณสถานีรถไฟตลาดพลู - สถานที่ท่องเที่ยว เช่น วัดอินทารามวรวิหาร - คลองบางกอกใหญ่ (คลองบางหลวง) 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่จอดรถ ขนส่งคนและสินค้าที่สะดวก ปลอดภัย เป็นสัดส่วน - สภาพเส้นทางที่สะดวก ปลอดภัย ป้ายสัญญาณจราจรต่างๆ - การเชื่อมต่อการเดินทางที่สะดวก
๓. กลุ่มพนักงานราชการ	<ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ราชการ - ร้านอาหารร้านค้าริมถนนเทอดไทและตามตรอกซอยต่างๆ ที่สำคัญ - ตลาดสดวัดกลาง - ตลาดรัชดาภิเษก 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่จอดรถ เส้นทางสัญจรที่สะดวก ปลอดภัย - ร้านอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ - พื้นที่พักผ่อน - สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา
๔. กลุ่มนักเรียนนักศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียน - ร้านอาหารร้านค้าริมถนนเทอดไทและตามตรอกซอยต่างๆ ที่สำคัญ - พื้นที่พักผ่อน เช่น ลานกีฬาใต้ทางยกระดับรัชดาภิเษก ลานวัดอินทารามวรวิหาร และวัดราชคฤห์วรวิหารและตามตรอกซอย 	<ul style="list-style-type: none"> - เส้นทางสัญจรที่สะดวก ปลอดภัย - ร้านอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ - พื้นที่พักผ่อน - สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา
๕. กลุ่มผู้ประกอบการกิจกรรมทางศาสนา (วัด มัสยิด โบสถ์คริสต์ ศาลเจ้า)	<ul style="list-style-type: none"> - วัด - มัสยิด - โบสถ์คริสต์ - ศาลเจ้า 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ภายในศาสนสถานที่สะอาด สวยงาม - สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา

๖. กลุ่มประชาชนทั่วไปที่อยู่ในอาศัยในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - ที่อยู่อาศัย - ตลาดสดวัดกลาง - ตลาดรัชดาภิเษก - ศาสนสถาน - ร้านอาหารร้านค้าริมถนนเทอดไทและตามตรอกซอยต่างๆ ที่สำคัญ - พื้นที่พักผ่อน เช่น ลานกีฬาใต้ทางยกระดับรัชดาภิเษก ลานวัดอินทารามวรวิหารและวัดราชคฤห์วรวิหารและตามตรอกซอย 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมในชุมชนที่สะอาด - เส้นทางสัญจรที่สะดวกปลอดภัย ได้มาตรฐาน - พื้นที่จอดรถที่เป็นสัดส่วน - ตลาด ร้านอาหารที่สะอาดถูกสุขลักษณะ - พื้นที่พักผ่อน - สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา
---	---	--

ตารางที่ ๖ การวิเคราะห์ SWOT Analysis

<p style="text-align: center;">S</p> <p style="text-align: center;">จุดแข็ง (Strengths)</p>	<p style="text-align: center;">O</p> <p style="text-align: center;">โอกาส (Opportunities)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● มีประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยอยุธยา เป็นแหล่งรวมชุมชนหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา (ไทย จีน มอญ มุสลิม) ● มีมรดกทางวัฒนธรรมหลงเหลืออยู่จำนวนมาก เช่น วัดสมัยอยุธยา (วัดอินทารามวรวิหาร วัดจันทารามวรวิหาร วัดราชคฤห์วรวิหาร) มีประวัติเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ● เป็นที่ตั้งชุมชนริมน้ำ ริมทางรถไฟ และย่านการค้าเก่าแก่ที่สำคัญของฝั่งธนบุรี ● เชื่อมโยงโครงข่ายทางน้ำกับคลองในพื้นที่ฝั่งธนบุรีและแม่น้ำเจ้าพระยา ● เส้นทางรถไฟสายวงเวียนใหญ่-มหาชัยผ่านพื้นที่และยังใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ● เป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางทั้งระบบรถ เรือ ราง (รถไฟ รถไฟฟ้า) ● มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำและทางจักรยานของฝั่งธนบุรี ● เป็นย่านการค้าประเภทตลาดสด ตลาดขายของเซ่นไหว้ของชาวจีนและแหล่งรวมอาหารอร่อยของพื้นที่ฝั่งธนบุรี 	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการพัฒนาเส้นทางรถไฟฟ้ายานสีน้ำเงินช่วงหัวลำโพง-บางแค และส่วนต่อขยายสีลม (ตากสิน-เพชรเกษม) ส่งเสริมบทบาทการเป็นจุดเชื่อมต่อและเปลี่ยนถ่ายการเดินทางทางรถ-เรือ-ราง (รถไฟ รถไฟฟ้า) การเป็นย่านการค้าและแหล่งพักอาศัยที่สำคัญของฝั่งธนบุรี ● อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำและทางจักรยานที่กรุงเทพมหานคร ส่งเสริม สามารถพัฒนาเป็นย่านท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมและแหล่งรวมอาหารอร่อยของพื้นที่ฝั่งธนบุรี

S จุดแข็ง (Strengths)	O โอกาส (Opportunities)
W จุดอ่อน (Weaknesses)	T ภัยคุกคาม (Threats)

<ul style="list-style-type: none"> ● สภาพชุมชนริมน้ำบางช่วงเสื่อมโทรม อยู่อย่างแออัด อาคารโครงสร้างไม้ เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ได้ง่าย ● ตลาดสดวัดกลางขาดการจัดการให้ถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะการระบายน้ำและการระบายอากาศ ● บทบาทความเป็นย่านการค้าลดความคึกคักลง โดยเฉพาะช่วงหลังการก่อสร้างทางยกระดับรัชดาภิเษก พื้นที่ใต้สะพานเกิดมูมอับ ไม่ดึงดูดให้ใช้งาน ● ขาดพื้นที่พักผ่อนสาธารณะ พื้นที่ริมน้ำใช้งานไม่เต็มประสิทธิภาพ ● กลุ่มอาคารเก่ามีสภาพทรุดโทรม ถูกทิ้งร้าง ● พื้นที่จอดรถไม่เพียงพอต่อการใช้งาน พื้นที่ลานวัดถูกใช้เป็นที่จอดรถ ● ทางเท้าบางช่วงแคบ ชำรุด ขาดไฟฟ้าส่องสว่าง มีแผงลอยบนทางเท้า ● โครงข่ายคลองมีสภาพเสื่อมโทรม ทำน้ำ ทำเรือไม่ค่อยมีการงาน ● ภูมิทัศน์บริเวณศาสนสถาน การใช้พื้นที่ยังไม่เป็นสัดส่วน ไม่ส่งเสริมโบราณสถาน ● มุมมองริมน้ำขาดความสวยงาม โดยเฉพาะบริเวณตลาดสดวัดกลาง และใต้ทางยกระดับรัชดาภิเษก ● ขาดการส่งเสริมและสร้างการรับรู้เอกลักษณ์ของย่าน ทั้งทางบกและทางน้ำ ● ชุมชนดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คนภายนอกเข้ามาทำการค้า การรวมกลุ่มชุมชนและความสัมพันธ์ในชุมชนลดลง การพัฒนาต่างๆ ทำได้ช้า 	<ul style="list-style-type: none"> ● การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยรอบสถานีรถไฟฟ้ามหานคร เป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม และอาคารสูง ● ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินพาณิชย์กรรม พ.๓ ในพื้นที่ชุมชนริมน้ำเก่า และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ย.๙ ในพื้นที่ชุมชนริมทางรถไฟ แต่ไม่มีการควบคุมความสูงอาคาร อาจทำให้ชุมชนเก่ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ● ความสำคัญของโครงข่ายคลองและการเดินทางทางน้ำลดลง
---	--

๒. วัตถุประสงค์

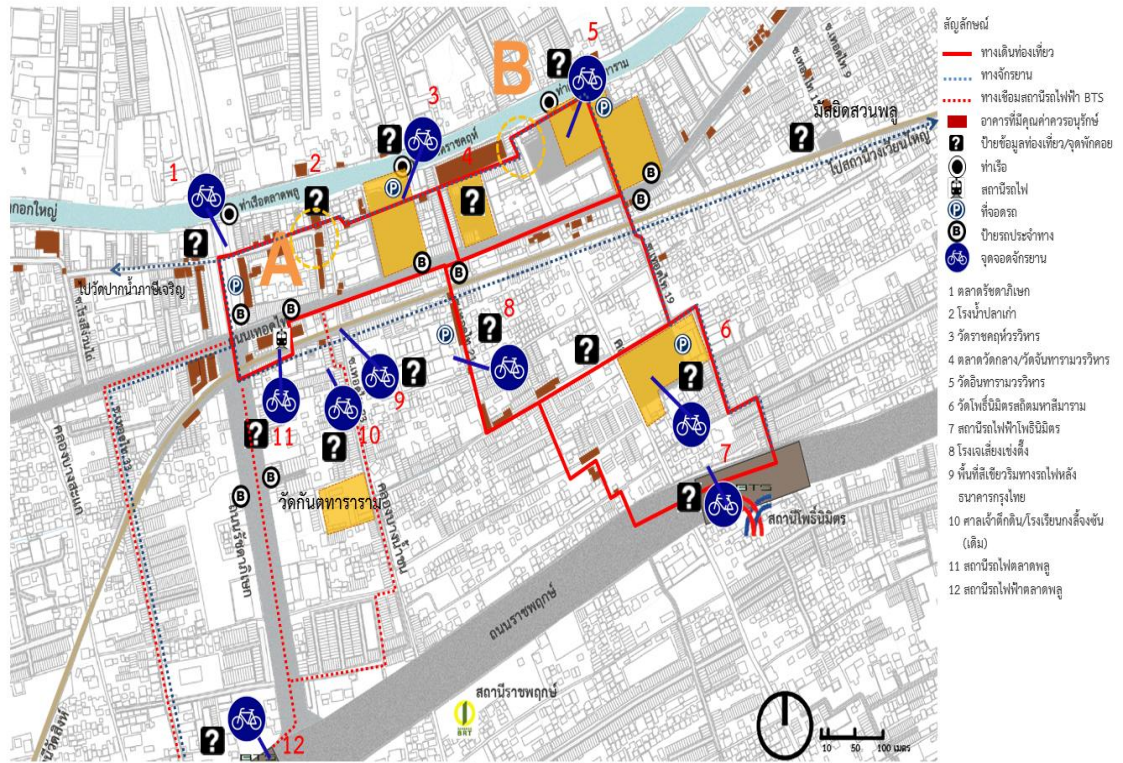
๒.๑ เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชุมชนและส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของฝั่งธนบุรี

๒.๒ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ได้มาตรฐาน

๒.๓ เพื่อส่งเสริมการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงด้วยทางเดินเท้า ทางจักรยานอย่างเป็นระบบ

รูปที่ ๙ ขอบเขตพื้นที่โครงการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู

ผังการพัฒนาเส้นทางเดินท่องเที่ยวย่านตลาดพลู (นำร่องครึ่งวัน)

รูปที่ ๑๐ ผังการพัฒนาเส้นทางเดินท่องเที่ยวย่านตลาดพลู (นำร่องครึ่งวัน)

A แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณ node การสัญจรย่อย (อาคารริมคลองบางน้ำชน)

การเปลี่ยนวัสดุพื้นทางเดินเท้า/ทางจักรยาน การใช้รูปแบบ street furniture ที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรม

เพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อลดพื้นที่ลาดแข็ง

รูปตัด

1.00 3.90 1.50

ก่อนการปรับปรุง

หลังการปรับปรุง

B แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณ สะพานข้ามคลองสมบูรณ์

เปลี่ยนวัสดุปูพื้น ปรับความลาดเอียงของสะพานให้เหมาะสมสอดคล้องกับการใช้งานและภาพรวมของโครงการ

การทำราวกันตกใหม่

รูปตัด

0.70 3.50 1.90

ก่อนการปรับปรุง

หลังการปรับปรุง

รูปที่ ๑๑ รูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางท่องเที่ยว

๔. ขั้นตอนการปฏิบัติ/ผู้รับผิดชอบ

ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตธนบุรี เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยมีแผนปฏิบัติงาน ดังนี้

๔.๑ ศึกษาแนวการวางผังและแบบรายละเอียดตามที่กรุงเทพมหานครได้ว่าจ้างที่ปรึกษาจัดทำไว้แล้วนำมาใช้เป็นแบบก่อสร้างปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยวย่านตลาดพลู โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนตามที่ได้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นไว้แล้ว

๔.๒ สำรวจพื้นที่โครงการ เพื่อตรวจสอบกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณพื้นที่ที่จะดำเนินการว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ ที่ดินเอกชนหรือที่ธรณีสงฆ์ และดำเนินการตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้เรียบร้อยก่อนนำเสนอโครงการ

๔.๓ ออกแบบพร้อมจัดทำรายละเอียดประกอบแบบการปรับปรุงเส้นทางเดินและทางจักรยานนำร่อง

- ซ่อมแซมและปูพื้นทางเดินเท้าภายในชุมชนตามเส้นทางท่องเที่ยว
- ออกแบบและติดตั้งป้ายบอกทาง ป้ายข้อมูลชุมชน
- ติดตั้งไฟส่องสว่างตามเส้นทาง
- ติดตั้งป้ายเส้นทางจักรยานและจุดจอดจักรยาน
- ซ่อมแซมและทาสีสะพานเก่าตามเส้นทาง เช่น สะพานสมบุญ
- ส่งเสริมชุมชนจัดระเบียบบ้านเรือนให้สวยงาม ปลูกต้นไม้ประดับตกแต่งตามเส้นทาง

๔.๔ ออกแบบพร้อมจัดทำรายละเอียดประกอบแบบการปรับปรุงเส้นทางเชื่อมสถานีรถไฟฟ้า BTS ตลาดพลู และโพธิ์นิมิตรและสถานีรถไฟวงเวียนใหญ่

- ติดตั้งป้ายบอกทาง
- ติดตั้งป้ายทางจักรยานและทำสัญลักษณ์ทางจักรยาน

๔.๕ จัดเตรียมเอกสาร แบบก่อสร้างและข้อกำหนดการก่อสร้าง ประมาณราคาค่าก่อสร้างรวบรวมนำเสนอขออนุมัติจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างปรับปรุง โดยเสนอขอจัดสรรงบประมาณ (เงินอุดหนุนรัฐบาล)

๖. งบประมาณที่ต้องใช้และระยะเวลาดำเนินการ

รายการ	จำนวนเงิน
๑. เส้นทางเดินและทางจักรยานนำร่อง	๘,๗๐๐,๐๐๐ บาท
๑) ซ่อมแซมและปูพื้นทางเดินเท้าภายในชุมชน	
๒) ออกแบบและติดตั้งป้ายบอกทาง ป้ายข้อมูลชุมชน	
๓) ติดตั้งไฟส่องสว่างตามเส้นทาง	
๔) ติดตั้งป้ายทางจักรยานและจุดจอดจักรยาน	
๕) ซ่อมแซมทาสี สะพานเก่า	
๖) ส่งเสริมการจัดระเบียบบ้านเรือนให้สวยงาม ปลูกไม้ประดับ	

ตกแต่งตามเส้นทาง

๒. เส้นทางเชื่อมสถานีรถไฟฟ้า BTS ตลาดพลูและโพธิ์นิมิตและ สถานีรถไฟวงเวียนใหญ่

๑) ติดตั้งป้ายบอกทาง

๒) ติดตั้งป้ายทางจักรยานและทำสัญลักษณ์ทางจักรยาน

รวมงบประมาณ

๘,๗๐๐,๐๐๐ บาท

แผนการดำเนินงาน - ระยะเวลาการก่อสร้าง ๑๘๐ วัน

งาน	ปี ๒๕๕๙				ปี ๒๕๖๐					
	ก.พ.-ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
๑.ขอจัดสรรงบประมาณ จัดทำแผนการปฏิบัติงาน เตรียมการ	→									
๒.ขออนุมัติดำเนินการ		→								
๓.ประกวดราคาทางอิเล็กทรอนิกส์			→							
๔.ลงนามสัญญาถึงสิ้นสุดสัญญา										→
๕.แผนการใช้จ่ายเงิน										→
งบประมาณ	๘,๗๐๐,๐๐๐.- บาท									

๗. แนวทางบริหารความเสี่ยง

การดำเนินงานตามโครงการอาจมีปัญหาคืออุปสรรคหรือความเสี่ยงที่อาจทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จได้ ดังนี้

หัวข้อ	ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น	แนวทางการบริหารความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของโครงการ อาจไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ - ขั้นตอนการออกแบบ การเลือกใช้วัสดุ การจัดทำรูปแบบรายละเอียด เพื่อให้ได้ผลตามที่ประมาณการ - การตรวจสอบพื้นที่และกรรมสิทธิ์ใน 	<ul style="list-style-type: none"> - การขออนุมัติโครงการต้องนำเสนอถึงหลักการและเหตุผล ความจำเป็นและความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินโครงการและประโยชน์ที่กรุงเทพมหานครจะได้รับ - ต้องให้ผู้ออกแบบเข้าใจถึงปัญหาความจำเป็นของโครงการและต้องให้ความรู้ในด้านเทคนิคการออกแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม - มอบหมายผู้ที่เกี่ยวข้องเร่งรัด

	<p>ที่ดินไม่ถูกต้องครบถ้วน และประสานงานการขอใช้พื้นที่ล่าช้า ทำให้การส่งมอบพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน</p> <p>- ขั้นตอนการหาตัวผู้รับจ้าง</p> <p>- ขั้นตอนการก่อสร้าง การควบคุมงาน การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ การติดตั้งให้เป็นไปตามรูปแบบและสัญญา</p>	<p>ดำเนินการตรวจสอบอย่างรอบครอบ รัศมี และดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการจัดหาตัวผู้รับจ้าง</p> <p>- หน่วยงานต้องดำเนินการขั้นตอนหาตัวผู้รับจ้างตามกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องภายในกำหนดและโปร่งใส</p> <p>- ผู้ควบคุมงานต้องเข้าใจถึงคุณสมบัติของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในโครงการ เพื่อให้สามารถเลือกใช้และติดตั้งได้ตรงตามที่กำหนด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ยังต้องควบคุม กำกับดูแลการก่อสร้างของผู้รับจ้างให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด</p>
<p>ปัจจัยภายนอก</p>	<p>- ประชาชนที่อยู่อาศัยตามแนวเส้นทางที่ทำการปรับปรุงบางส่วนไม่เข้าใจถึงเหตุผลและวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดการคัดค้านและขัดขวางการทำงานของผู้รับจ้าง</p> <p>- การดำเนินงานของผู้รับจ้างไม่เป็นไปตามคาคหมายหรือผู้รับจ้างทำงานล่าช้า</p>	<p>- ผู้เกี่ยวข้องต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจล่วงหน้ากับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุง เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับเมื่อโครงการแล้วเสร็จ โดยให้ตัวแทนประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นและสนับสนุนโครงการเป็นผู้ช่วยทำความเข้าใจ</p> <p>- ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องบริหารสัญญาจ้างและควบคุมงานจ้างเหมาให้เป็นไปตามระเบียบกรุงเทพมหานคร โดยมีการควบคุมงานอย่างใกล้ชิด ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้า รายงานสถานภาพของแผนงานโครงการฯ ให้เป็นข้อมูลปัจจุบันและจัดทำเอกสารรายงานประจำสัปดาห์ รายงานประจำเดือน หากพบว่างานล่าช้ากว่าแผนงานต้องแจ้งผู้รับจ้างเร่งรัดงานทันทีและติดตามผล กรณีพบว่าโครงการฯเกิดปัญหางานล่าช้ามากและอาจทำให้การบริหารการใช้งบประมาณ</p>

	<p>- ผู้รับจ้างทำงาน</p>	<p>ต้องล่าช้า เกิดผลกระทบต่อแผนงานบริหารราชการและนโยบายของกรุงเทพมหานครให้หน่วยงานจัดทำรายงานและเสนอแผนมาตรการรองรับเสนอต่อผู้บริหารตามสายงานบังคับบัญชาโดยด่วนเพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไข</p> <p>- กรณีตรวจสอบและพิจารณาแล้วมีข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนเป็นที่เชื่อถือได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการ ดังนี้</p> <p>๑. ดำเนินการในขั้นตอนบอกเลิกสัญญาและประกาศให้ผู้รับจ้างเป็นผู้ทำงานของราชการ ตามระเบียบกรุงเทพมหานครและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี</p> <p>๒. ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างรายใหม่มาดำเนินงานต่อให้โครงการฯแล้วเสร็จและแจ้งให้ผู้ทำงานและผู้ค้าประกันชำระค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากผิดสัญญาจ้างกับกรุงเทพมหานคร หากผู้ทำงานและผู้ค้าประกันเพิกเฉยไม่ชำระค่าความเสียหาย ให้ดำเนินการทางกฎหมายโดยฟ้องร้องต่อศาลให้ผู้รับจ้างและผู้ค้าประกันชดใช้ความเสียหายทั้งหมดต่อกรุงเทพมหานครตามกรณี</p>
--	--------------------------	--

๘. การประเมินผล

- สำนักงานเขตธนบุรีจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ดังนี้

๑. พื้นที่ตามแนวทางที่ทำการปรับปรุงและพื้นที่ต่อเนื่อง

๒. พื้นที่ย่านตลาดพลูและชุมชนบริเวณใกล้เคียง

๓. ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวทั่วไปที่เข้ามาเที่ยวชมในพื้นที่

- ประเมินผลจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในย่านตลาดพลูว่ามีปริมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนการปรับปรุงและหลังการปรับปรุง

- ประเมินผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจการค้าและการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในย่านตลาดพลู และวิถีของชุมชน

บรรณานุกรม

๑. รายงานสรุปผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)
งานวางผังพัฒนาย่านอนุรักษ์เมืองเก่าธนบุรี : โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านตลาดพลู
สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานส่วนบุคคล

ชื่อ	นายศักดิ์ชัย ใสสุข
วันเดือนปีเกิด	๑๐ มกราคม ๒๕๐๘
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมโยธา) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ประสบการณ์การบริหารการ	
พ.ศ. ๒๕๔๔	นายช่างโยธา ๖ ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตสาทร
พ.ศ. ๒๕๔๗	นายช่างโยธา ๖ ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตบางพลัด
พ.ศ. ๒๕๕๔	นายช่างโยธาชำนาญงาน ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตบางพลัด
พ.ศ. ๒๕๕๖	นักจัดการงานโยธาชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายโยธา สำนักงานเขตธนบุรี
รางวัลหรือทุนการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๕๑	ได้รับประกาศนียบัตรข้าราชการดีเด่นระดับหน่วยงาน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๕๔	ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และผลงาน ดีเด่นเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน เพื่อเข้าร่วมโครงการ (BMA Excellence) กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักจัดการงานโยธาชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายโยธา สำนักงานเขตธนบุรี

